

Tristes tropiques

J. Castellà-Gassol

Tothom sap que el formatge camembert fa pudor de peus i que els cambres del cafè de París són displicents i grollers. Tanmateix, quasi tothom reconeix que la catedral de Reims i la lògica cartesiana constitueixen unes formidables aportacions franceses a la cultura occidental.

No és tan sabut que *monsieur* Louis Renault, l'inventor dels cotxes del mateix nom, era un fervorós partidari dels nazis i que va morir apallissat, a la postguerra, per sospites de col·laboració amb els alemanys; actualment, la casa Renault té donada l'ordre estricta a tots els seus concessionaris de NO fer mai cap anunci en llengua catalana. De tota manera, aquestes màcules d'una marca gal·la no són obstacle per a reconèixer que la indústria automobilística francesa és prou bona i que, en particular, els Citroën són uns cotxes excel·lents.

Finalment: el fet que un tal *monsieur* Bernard Revel hagi dit el nom del porc als catalans del nord a la primera pàgina del parisenc *Le Monde*

no pot fer oblidar que aquest diari de capçalera tan planetària és, tanmateix, el periòdic més influent de l'Europa occidental.

Em semblen justes aquestes observacions prèvies, abans d'entrar a analitzar les bufonades del susdit *messié* Revel, que, a hores d'ara, ja són de coneixement general. En substància, ha escrit:

«¡Ah, com seria de bonic el Rosselló, que bé que s'hi estaria, si no hi hagués aquests catalans del dimoni!...».

El destí no ha permès que «l'esprit» de M. Bernard Revel es tornés a reencarnar en un quadrúpede de la família dels ases i de les someres. El destí ha volgut que M. Revel es reencarnés en la figura d'un col·laborador de *Le Monde*, destinat a fer perdre vendes al diari, tot tirant guitzes als pobles veïns.

Però una lectura completa de l'article revela altres sorpreses ben diferents. *Monsieur* Revel, per exemple, recrimina que el Rosselló es posi a la defensiva «i no vulgui caçar l'opor-

tunitat que té d'establir vincles estrets i *exclusius* amb la Catalunya espanyola i la seva capital, Barcelona».

I, *mon Dieu!*, si ho he llegit bé, que em pengin si no és aquesta la primera vegada que el diari més influent de l'Occident europeu fa un clam en favor de la unitat pancatalana. I el fet de que li hagin reservat la primera plana indica que el poderós director del diari, editat als que avui són «Tristes Tropiques» de París, no veu amb mals ulls la causa dels catalans. Doncs bé; fóra assenyat que portés al seu terme final la implacable lògica cartesiana sobre la qual reposa el pensament francès; fóra bo i cartesià que comencés a classificar les notícies del Rosselló no pas dins de la secció dels departaments francesos, sinó dins de les pàgines que informen de «l'étranger».

De passada, *monsieur* Bernard Revel podria compensar les seves ficades de rem amb una reflexió estimulante:

«Le comble de la sagesse est d'être utile à ses ennemis».

La desaparició d'un continent

Valentí Puig

A la Viena de principis de segle —quan la conferència de Ialta encara no havia donat per fet que aquella vella ciutat quedés arraconada i l'OPEP tampoc no s'hi havia instal·lat— diu una facècia que el comte de Bobby anava de botiga en botiga cercant una bolla del món, però en cap no trobava la seva ciutat natal. A la fi, desconcertat, demanà: «Però, ¿és que no tenen cap bolla del món d'Austria-Hongria?»

Com a bon gomós del seu temps, el comte de Bobby també devia donar per segur que —talment com la seva ciutat era part intocable del planeta— l'home era la mesura de totes les coses i que la terra era el centre indiscutible de l'univers. Aleshores —al marge de quatre científics desvagats o d'escassos viatgers que retornaven de les colònies amb una

vaga premonició— ningú no podia dubtar d'aquestes certituds ni del fet que la idea d'Europa fos l'essència del planeta Terra.

Ara acceptem a la fi que Copèrnic tenia raó i que l'antropocentrisme és, més que un delictes, un error; si bé encara no donam per descomptat que Europa no és ni tornarà a ésser el centre de la vida i l'esperit del nostre planeta. A hores d'ara, convé dir-ho sense cap mirament, atès que l'allau d'europistes és tan gros al nostre país que coincideix exactament amb la xifra perpètua de bandarres. Proclamar-se europeista és una coartada si la confrontam amb l'esforç d'aquells que volgueren ésser ni més ni pus, europeus. Ésser europeista ja no és ésser res. L'esforç d'ésser europeu potser sí és algun cosa, almanco,

un esforç, un estil i una forma d'asaborir la realitat.

Des d'Europa, ens convé escollir un mapamundi que no ens enganyi. Tots aquells mapes del món inspirats en Mercator ens feien tenir la il·lusió, per exemple, que Europa era més gran que Amèrica del Sud. La difusió del mapa proporcionat i objectiu d'Arno Peters posa les coses al lloc i deixa astorats a tots aquells qui aprengueren a veure el mapamundi segons la concepció de Mercator.

Als nous mapes el món retroba la relació exacta de dimensions i hi comprovam —amb la reticència dels qui enganyen la dona, però no sabien que ella els enganyava, o amb la incomoditat de qui ha d'aprendre un nou alfabet— que Europa ja no és res.